

Världsböndagen 2012 Malaysia

Tema: "Låt rättvisan segra"

Bibelstudium: Luk 18:1-8

I. Inledning

I sitt evangelium och i Apostlagärningarna skildrar Lukas hur Guds rättvisa har förvrängts och missbrukats. Den rättvisa och fredliga värld som Gud skapat korrumpades av mänsklig girighet och orättfärdighet. Under den romerska ockupationen skaffade sig människor med social eller religiös auktoritet politisk makt och ekonomiskt välstånd för egen del. De utnyttjade arbetare, jordbrukare och de fattiga, av vilka många var kvinnor. I Lukasevangeliet är tendensen att försvara, lugna och bekräfta kvinnor. Denna liknelse är en av tre liknelser där kvinnor spelar en central roll. I de andra sätter en kvinna en deg (13:20-21) och letar efter ett försvunnet mynt (15:8-10). Det är också intressant att notera att Lukas talar om änkor oftare än de andra evangelisterna.

II. Liknelsernas konturer

Miljö (v 1): Versen är en uppmaning att be enträget och uthålligt och riktas till dem som frestas att ge upp därför att bönesvaret dröjer. Medan inledningen handlar om bön, beskriver själva liknelsen handling. OBS: Det är viktigt att inte sätta likhetstecken mellan den orättfärdige domaren och Gud.

Domaren (v 2): Domaren fruktar inte Gud och bryr sig inte om människor. Idealet var att domare skulle försvara de fattiga, de föräldralösa och änkorna (2 Mos 22:22-24). Den här domaren hör inte till dem som visar medlidande.

Änkans begäran (v 3): Berättelsens andra aktör är en beslutsam änka. Gamla testamentet slår fast att änkor ska få hjälp. Lukas delar denna omsorg om änkors lott (Luk 2:37, 4:25-26, 7:12, 20:47, 21:2-4, Apg 6:1, 9:39, 41). Den här änkan har problem med att få ut det hon har rätt till och vädjar om och om igen till domaren om rättvisa.

Domarens gensvar (v 4-5): Domaren svarar inte på änkans vädjan. Trots detta återkommer hon gång på gång. Domaren kan inte längre ignorera henne. Hennes envishet tröttnar ut honom. Han beslutar att bevilja hennes önskan för att hon inte ska pina honom längre.

Jesus kommentar (v 6-8): Jesus säger åt lärjungarna att reflektera över domarens gensvar. Domaren kallas orättfärdig på grund av sin brist på medlidande med kvinnan. Han är en domare av sin tid, en okänslig person som ändå ger vika inför upprepade påtryckningar från någon han inte känner eller bryr sig om. Hur mycket mer ska då inte en rättfärdig Gud bry sig om sina barns böner?

III. Analys

1. De mäktiga och de maktlösa

För många representerar den orättfärdige domaren de starka sociala system i samhället som diskriminerar, marginaliserar och ignorerar de maktlösa, som ofta är kvinnor. Även när kvinnor idealiseras och glamoriserar är

det ett annat sätt att tränga bort dem från beslutsfattande och historieskrivning. Samhällsklass och kön blir till bördor som kan krossa dem till kropp och själ. Kvinnor betraktas ofta som andra klassens medborgare, vilket leder till politisk och ekonomisk utsatthet.

2. Änkornas svåra situation

Gamla testamentet gav speciella riktlinjer för hur änkor skulle behandlas med vänlighet och respekt. Omsorg om änkor förväntas av Guds folk, i synnerhet av domare och ledare (Jes 10:2, Jer 7:6). Guds profeter uttalar sig mot förtryck av änkor (Mal 3:4). Frasen "änkor, faderlösa och främlingar" är ett standarduttryck för de sårbara.

När en man dog barnlös i det gamla Israel gick inget av hans arv till änkan utan till hans närmaste manliga släkting på farssidan. Barnlösa israelitiska änkor återvände antingen till föräldrahemmet eller blev kvar som en del av makens hushåll.

Hos Lukas har ordet "änka" sin traditionella innebörd av att vara utblottad, fattig och sårbar. Men hans intresse för änkor är inte bara ett uttryck för hans omsorg om de fattiga och förskjutna. Hos Lukas tycks änkorna bilda en speciell och respekterad grupp som alltid porträtteras i ett positivt ljus. De tar sig ur rollen som offer och objekt och handlar så att de blir förebilder i tro och fromhet.

3. Jesus och kvinnorna

Änkor fick ta emot vår frälsares omsorg på ett speciellt sätt. Ett typiskt exempel på hans attityd var hans möte med änkan som mist sin son i staden Nain. När Jesus hörde hennes gråt fylldes han av medlidande. Han väntade inte på någon vädjan utan återgav hennes son livet.

I sin predikan i Nasaret, då han började sin offentliga gärning, hänvisade Jesus till änkan i Sarefat som någon som fick ta emot Guds frälsande nåd. Denna hänvisning gick stick i stäv med åhörarnas fördomar (Luk 4:25, 26). Han utmanade också kvinnornas traditionella roll i samhället. Jesus berättade för både kvinnor och män om Gud och Guds rikes fred och rättvisa.

4. Guds rättvisa

Gud älskar alla människor som en far och har omsorg om alla som en mor. Gud har särskild omsorg om de fattiga, de förtryckta och de som utsätts för social och religiös diskriminering. Gud bryter ner vår orättvisa samhällsordning, störtar de mäktiga och upphöjer de låga. Där finns frihet för de fångna och förtryckta och hopp för de fattiga.

Om man ser på hela avsnittet Luk 18:1-14, så argumenterar det för att lärjungen ska be ihärdigt om att Guds rikes rättvisa ska komma. Man överlever i denna värld genom bön och insikt om att rättvisa kommer skipas till sist. Mitt i förföljelse och förseningar bör lärjungen, i likhet med änkan, inte upphöra att be och verka för

forts nästa sida

rättvisa. Berättelsen om änkan och den orättfärdige domaren lär oss hur nödvändigt det är med ihärdig bön och uthålligt handlande.

IV. Kvinnor i dagens samhälle

Globalt: Kvinnor är i majoritet bland världens fattiga, arbetslösa och ekonomiskt och socialt missgynnade. Konfliktlösning genom våld har skapat stora mängder flyktingar, av vilka många är kvinnor. Sexuella övergrepp och våldtäkt är rutin när det gäller att terrorisera kvinnliga fångar och civilbefolkningen i stridszoner.

Asien: I flera asiatiska samhällen ses och behandlas kvinnor som lägre stående varelser. De diskrimineras, utnyttjas, trakasseras, säljs till prostitution och misshandlas. Fortfarande föredrar man gossebarn i en del asiatiska länder. Flickor aborteras eller dödas vid födseln. Asiens kvinnor lider under ett trefaldigt förtryck: som medborgare i utvecklingsländer i ett orättvist ekonomiskt globalt system; som arbetskraft, avlönad eller ej; och som kvinnor. Kvinnoförtryck existerar även inom kyrkliga och religiösa strukturer.

Malaysia: Trots de framsteg som gjorts inom kvinnorörelsen i Malaysia utsätts kvinnor, oavsett klass och ras, fortfarande för diskriminering och våld. Våldet tar sitt uttryck i incest, sexuella trakasserier, våldtäkter, våld i hemmet, negativa beskrivningar av kvinnor i medier, diskriminering inom arbetslivet, etc.

V. Slutsats

I vår mångskiftande värld, med dess klyftor mellan rik och fattig, mäktig och maktlös, utmanas vi som

aldrig tidigare att i ord och handling visa vår tro på en befriande Gud som vill döma dem som utövar makt på ett orättfärdigt sätt.

Dagens kvinnor kan känna igen de starka känslorna hos änkan som ville få ut sin rätt. Hon var tvungen att hålla på och kräva rättvisa länge. Domaren tar upp saken bara för att få ett slut på hennes tjat. Änkan uppmuntrar oss att verka för att de ohördas röster ska stärkas. Gud identifierar sig med änkan som infinner sig inför domaren gång på gång för att kräva rättvisa. Jesus avslutar berättelsen: *”Skall då inte Gud låta sina utvalda få sin rätt, när de ropar till honom dag och natt? ... Jag säger er: han skall låta dem få sin rätt.”* Dessa Jesusord är en sann uppmuntran för var och en som kämpar för rättvisa.

Samtalsämnen

1. Reflektera över situationen i ert eget samhälle. Vilka problem finns inom ekonomi och arbetsliv? På vilka sätt utestängs och utnyttjas kvinnor inom de ekonomiska strukturerna?
2. Finns det någon rättvisefråga som orsakar konflikt i ert samhälle? Vad kan din grupp göra för att korrigera de underliggande orättvisorna, lokalt, regionalt och nationellt? Vad gör kvinnor i din närhet för att motverka våld och missförhållanden?
3. Hur kan det här bibelstudiet hjälpa oss att hantera de frågor som ni har identifierat? Vilken roll kan kvinnor spela?

Naomi Hamsa Albert

Evangeliska lutherska kyrkan i Malaysia

VÄRLDSBÖNDAGENS HISTORIA

1887 började Mary Ellen James, USA, ordförande i Presbyterianska kvinnoförbundet, samla kvinnor till förbön för immigranter som kommit från Europa. Initiativet växte så småningom till en nationell, ekumenisk böndag. På 1920-talet började kvinnorna i Nordamerika sprida böndagsprogrammet även till kvinnor i missionsländer utöver världen.

1931 firades böndagen för första gången i Sverige, i S:t Peters Metodistkyrka i Stockholm på initiativ av missionären Maja Johansson. Svenska Missionsrådets Kvinnokommitté hade programansvaret.

1959 bildades Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd, SEK, genom en sammanslagning av Svenska Missionsrådets Kvinnokommitté och den år 1935 bildade Kristna Kvinnors Samarbetskommitté. Samtidigt övertog SEK ansvaret för Böndagen.

1967 flyttades Böndagen från fastan till första fredagen i mars varje år.

1968 bildades Internationella Böndagskommittén vid en konferens i Stockholm. Den består av representanter för nationella böndagskommittéer i hela världen, är ansvarig för Böndagens allmänna organisation och kallar till överläggningar ungefär vart fjärde år, då beslut fattas om teman och vilka länder som ska ansvara för dem. Mellan konferenserna sköts löpande ärenden av en exekutivkommitté med representanter från varje region. Kontoret finns i staden New York.

1980 var drygt 150 nationella böndagskommittéer

anslutna till Internationella Böndagskommittén.

1982 antogs den nuvarande världsböndagsymbolen.

1984 ansvarade Sverige för programmet som hade temat *”Levande vatten från Kristus, vårt hopp”* (Joh 7:37-39).

1987 firades Världsböndagens 100-årsjubileum. Det uppmärksammades i mer än 170 länder med gudstjänster på mer än 1 000 språk.

2007 möttes den internationella böndagskommittén, i Toronto, Kanada. Då bestämdes teman och skrivarsvar för 2012-15.

2011 uppmärksammades 80-årsjubileet av Världsböndagen i Sverige med högtidsgudstjänst och kvinnofrukost i S:t Peters Metodistkyrka i Stockholm.

2012 samlas den internationella böndagskommittén igen, denna gång i New York, för att planera böndagarna 2015-19 och för att välkomna en ny generalsekreterare efter Eileen King.

Jean Hackett från Wales, Europasamordnare för Världsböndagen, och dr Lenore Matias från Moçambique, deltog i 80-årsfirandet.
(Foto: Ragni Lantz)

